

Täysistunto

Keskiviikko 21.2.2024 klo 13.58—19.52

2. Ajankohtaiskeskustelu Ukrainan tilanteesta

Keskustelualoite KA 2/2024 vp

Keskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 2. asiana on ajankohtaiskeskustelu Ukrainan tilanteesta.

Hyvät edustajat! Ilmoitan, että istuntoa ovat lehterillä seuraamassa Ukrainan suurlähettiläs Dibrova ja lähetystöneuvos Kravtšuk. [Suosionosoituksia]

Lauantaina 24. helmikuuta tulee kuluneeksi tasan kaksi vuotta siitä, kun Venäjä käynnisti provosoimattoman ja oikeudettoman hyökkäyksensä Ukrainaan. Venäjän tarkoituksena oli nopealla operaatiolla valloittaa Kiova, eliminoida maan laillinen hallitus ja lopettaa Ukrainan olemassaolo itsenäisenä valtiona. Jälkikäteen arvioituna tiedämme, että Venäjä oli yliarvioinut omat kykynsä ja aliarvioinut sekä ukrainalaisten kyvyn ja halun puolustaa maataan että länsimaiden kyvyn ja halun reagoida hyökkäykseen. Venäjän hyökkäys paljasti sen jättiläismäisen virheen, jonka Eurooppa oli tehnyt ripustautuessaan venäläiseen kaasuun ja öljyyn, luottaessaan keskinäisriippuvuuden siunauksellisuuteen ja laiminlyödessään omaa puolustuskykyään. Virheistä on opittu, mutta niistä on myös maksettu kova hinta. Kovinta hintaa maksavat tietenkin ukrainalaiset. Sadattuhannet ovat menettäneet henkensä tai terveytensä ja miljoonat kotinsa.

Venäjällä on suuri valmius aiheuttaa mittaamatonta tuhoa ja kärsimystä niin muille kuin omille kansalaisilleen. Meillä ei ole varaa eikä oikeutta väsyä. Emme voi sallia sitä, että aika olisi hyökkääjän puolella. Tavoitteidemme on oltava selkeät, ja meidän on tehtävä voitavamme niiden saavuttamiseksi.

Ukrainalainen runoilija Larysa Kosatš-Kvitka, taiteilijanimeltään Lesja Ukrajinka, kirjoitti vuonna 1890 kuuluisan runon, jolla on latinankielinen nimi ”Contra spem spero!”, suomeksi ”Toivottomuudesta huolimatta toivon”. Toivottomuudesta huolimatta toivokaamme, että vuosipäivän lähestyessä myös venäläiset pohtisivat, ovatko Ukrainan kaupunkien tuhoaminen, satojentuhansien venäläissotilaiden kuolema ja vammautuminen, kauppasuhteiden katkeaminen, poliittinen eristys ja rajojen sulkeutuminen tehneet venäläisistä vauraampia, onnellisempia tai arvostetumpia.

Hyvät edustajat! Pyydän osoittamaan kunnioitusta sodan syyttömille uhreille minuutin hiljaisuudella.

Edustajat osoittivat kunnioitusta seisten.

Puhemies Jussi Halla-aho: Nyt siirrymme varsinaiseen keskusteluun. Puolustusministeri Antti Häkkäsen puheenvuoron jälkeen käydään yksi ryhmäpuheenvuorokierros enintään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2024 vp

kolmen minuutin puheenvuoroin. Tämän jälkeen voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorot varataan V-painikkeella. Keskusteluun varataan aikaa yksi tunti. — Puolustusministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.05 Puolustusministeri Antti Häkkänen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat! Venäjän hyökkäyksestä Ukraina on ensi lauantaina kulunut kaksi vuotta. Maailma ei sen jälkeen ole ollut entisellään. Kylmän sodan päättymisen jälkeinen Euroopan turvallisuusjärjestys on jälleen pysyvästi muuttunut. Länsimaissa vallinnut tulevaisuudenusko ja luottamus yhteistyön vakauttavaan vaikutukseen on kadonnut. On käynyt kylmällä tavalla selväksi, että Venäjän strategiset vaikuttimet poikkeavat selvästi demokraattisen maailman vastaavista.

Merkit Venäjän linjan kovenemisesta ovat olleet ilmassa jo vuodesta 2007 Putinin pidettyä Münchenin turvallisuuskokouksessa katkeran ja kostonhaluisen puheensa. Vuoden 2008 tekosyillä aloitetun Georgian sodan ja lopulta Venäjän asettumisen Syyrian diktaattorin Assadin tueksi arabikevään yhteydessä olisi pitänyt herättää demokraattinen maailma uuteen todellisuuteen. Näin ei vain valitettavasti käynyt. Venäjä sai ilman seuraamuksia sekaantua naapurinsa Ukrainan vallanvaihtoon ja lopulta miehitti Ukrainalle kuuluvan Krimin. Ukrainan sota todellisuudessa alkoi jo vuonna 2014 Venäjän käynnistettyä aseellisen kapinan Ukrainan itäisissä maakunnissa. Venäjän hyökkäys kaksi vuotta sitten oli edellä kuvatun kehityksen huipennus.

Yhteenvetona todettakoon, että Venäjän viimeisen noin 15 vuoden aikana harjoittama politiikka on ollut konfliktihakuista ja piittaamatonta kansainvälisestä sopimusjärjestelmästä. Provosoimattomalla hyökkäyksellään suvereenia naapuria vastaan sekä pöyristyttävillä sotarikoksillaan Venäjä on lopulta astunut sen rajan yli, jolla sen toimintaan voitaisiin enää millään tavalla vaikuttaa diplomatialla tai sopimusteitse.

Demokraattisen maailman reagointi Venäjän toimintaan on ollut edelleen liian hidasta ja riittämätöntä. Vielä kaksi vuotta Venäjän täysimittaisen hyökkäyksen jälkeenkin Ukrainan sotilaallinen tukeminen ontuu ja on osittain myös sattumanvaraista. Läntisen Euroopan ase- ja materiaaliapu on riittänyt juuri ja juuri Ukrainan minimitarpeisiin.

Länsimailla on taloudellinen, teknologinen ja sotilaallinen ylivoima. Nato-mailla on 50 prosenttia maailman talousvoimasta ja 50 prosenttia maailman sotilasvoimasta. Ukraina tarvitsee vahvempaa tukea. Kyse onkin poliittisesta tahdosta ja päättäväisyydestä. Vihdoin vaikuttaisi kuitenkin siltä, että suunta olisi muuttumassa erityisesti Euroopassa. Euroopan valtiot tekevät nyt konkreettisia päätöksiä mantereen oman puolustuskyvyn vahvistamiseksi ja Ukrainan pitkän aikavälin tukisuunnitelmiksi.

Olemme nyt tilanteessa, jossa kyse on myös paljon muustakin kuin Ukrainan sotilaallisesta tukemisesta. Venäjä on avoimesti julistanut olevansa sodassa läntisen maailman kanssa ja vannoo myös kosta Ukrainaa tukeville valtioille. Venäjä on uhkaillut vastatoimilla niitä valtioita, jotka ovat pyrkineet eri tavoin varmistamaan omaa turvallisuuttaan. Ukraina käy tällä hetkellä sotaa itsenäisyytensä ja olemassaolonsa puolesta. Samalla se kuitenkin puolustaa koko läntistä arvoyhteisöä ja elämäntapaa.

Arvoisa puhemies! Vietimme juuri hiljaisen hetken Venäjän käynnistämän hyökkäyssodan tuhansien uhrien muistoksi. On velvollisuutemme sivistyskansana ja demokraattisena, vapaana maana varmistaa, että tätä uhria ukrainalaiset eivät antaneet turhaan. Lisäksi on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2024 vp

syytä tiedostaa, että myös kymmenettuhannet venäläissotilaat ovat menettäneet henkensä johtajiensa vääristyneiden, mielivaltaisten tavoitteiden vuoksi.

Hallitus on sitoutunut eduskunnan laajalla myötävaikutuksella jatkamaan Ukrainan tukemista niin kauan kuin se on tarpeen. Velvollisuutemme on kuitenkin niin ikään varmistaa Suomen ja suomalaisten turvallisuus. Joudumme siis tasapainoilemaan oman sotilaallisen maanpuolustuksen tarpeiden ja Ukrainan materiaallisen tuen kesken. Nämä eivät kuitenkaan ole toisiaan poissulkevia tavoitteita. Joudumme valitettavasti valmistautumaan Ukrainan pitkäkestoiseen tukemiseen ja sen teemme. Tukimuotomme tulevat kehittymään, ja suomalaisen teollisuuden rooli niissä tulee kasvamaan tulevina vuosina. Haemme myös erilaisia monikansallisia ratkaisuja tuen tehostamiseksi ja sen vaikuttavuuden parantamiseksi.

Herra puhemies! Arvoiset edustajat! Ukrainan asiasta on tullut meidän suomalaisten asia. Suomi ja suomalaiset kokivat aikanaan sen, mitä Ukraina ja ukrainalaiset joutuvat nyt läpikäymään. Tiedämme, mitä on taistella olemassaolon ja valtiollisen itsenäisyyden puolesta. Eduskunnan ajankohtaiskeskustelu Ukrainan sodasta sen surullisena vuosipäivänä on arvokas tapa huomioida Ukrainan ponnistelut ja muistuttaa meitä kaikkia siitä, että vapaudella on hintansa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Toveri, olkaa hyvä.

14.11 Pekka Toveri kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Slava Ukraini, kunnia Ukrainalle! 727 päivää sitten Venäjä käynnisti hyökkäyssodan Ukrainan valtaamiseksi. Sota on kehittynyt yhä enemmän asema- ja kulutussodan suuntaan, jossa rintamalinjat ovat pysyneet lähes muuttumattomina kuukausitolkulla.

Julkisuudessa on jo pelätty lännen tuen hiipumista ja Putinin voittoa. Viime aikoina on onneksi saatu näyttöä tuen jatkumisesta niin EU:n, Saksan kuin Pohjoismaidenkin taholta. Kuten sodissa yleensä, loppua on vaikea ennustaa. Tilanne on kuitenkin harvoin puolustajan kannalta niin synkkä kuin miltä se näyttää, myös hyökkääjä on kovilla. Putin on toivonut pitkää sotaa, mutta liian pitkä sota voi olla hänellekin kohtalokas.

Siksi viestimme Ukrainalle on yksinkertainen: Suomi tukee Ukrainaa, Ukrainan asia on meidän. Viestimme liittolaisillemme on myös yksinkertainen: Vankkumaton ja horjumaton tuki Ukrainalle on elinehto Euroopan turvallisuudelle. Ukrainan asia on meidän.

Arvoisa puhemies! Ukrainan tukemista ei edistetä juhlapuheilla vaan konkreettisilla ja määrätietoisilla toimilla. Kokoomuksen eduskuntaryhmä peräänkuuluttaa toimia kolmella osa-alueella:

Ensiksi, lännen on tuettava Ukrainaa entistä määrätietoisemmin. Lännen sotilaallinen tuki Ukrainalle on jatkuvasti ollut liian vähäistä, tullut liian myöhään ja ollut osin vanhentunutta kalustoa ja materiaalia. Tähän tarvitaan muutos: modernimpaa kalustoa, enemmän ja nopeammin.

Toiseksi, lännen on nostettava omaa puolustusteollisuuden kapasiteettiaan, ja tätä kapasiteettia on käytettävä Ukrainan tukemiseen. Tällä tavoin mahdollistamme pitkäaikaisen sitoutumisen Ukrainan tukemiseen. Samalla vahvistamme Suomen ja Naton puolustuskykyä.

Kolmanneksi, Suomen keskeinen tavoite EU:ssa ja Natossa on oltava järjestöjen yhteinäisyys ja sitoutuminen Ukrainan tukemiseen. Ukraina on osa eurooppalaista perhettäm-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2024 vp

me. Suomi tukee Ukrainan tietä kohti EU- ja Nato-jäsenyyttä. Kansainvälisillä areenoilla Suomi ajaa Venäjä-sanktioiden tiukentamista ja pakotteiden kiertämisen estämistä.

Arvoisa puhemies! Arvoisat edustajakollegat! Salissa vallitsee yksimielisyys päämäärästämme: Ukrainaa on tuettava niin kauan kuin se on tarpeen. Pitkän aikavälin tavoite ei ole enempää tai vähempää kuin Euroopan turvallisuus.

Sota jatkuu kohta kolmatta vuotta, ja jos ukrainalaiset jaksavat puolustautua, meidän kaikkien on jaksettava pitää heidän asiaansa esillä. On muistutettava mediaa Ukrainan sodan poliittisesta merkityksestä ja on kerrottava äänestäjillemme Ukrainan sodan kohtalon- yhteydestä Suomen ja Euroopan turvallisuuteen.

Ensi lauantaina, Venäjän laittoman hyökkäyksen toisena vuosipäivänä, nostamme Haminaassa kaikkien puolueiden kansanedustajien tuella hankitun Ukrainan suurlipun Haminan jättilipputankoon, emme uhotaksemme Venäjälle, vaan muistaaksemme ukrainalaisien uhrauksia luottaen siihen, että itsenäinen ja vapaa Ukraina tulee liittymään lähivuosina vapaan Euroopan perheeseen. Kaikki edustajat ovat tilaisuuteen tervetulleita.

Harras toiveeni on, että tämä on eduskunnan viimeinen ajankohtaiskeskustelu Ukrainan sodasta ja että vuoden päästä keskitymme sodan sijasta Ukrainan jälleenrakentamiseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

14.15 Miko Bergbom ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Venäjä on jatkanut laitonta hyökkäyssotaansa Ukrainassa kohta kaksi vuotta. Ukrainalaiset taistelevat olemassaolostaan, ja kun pelissä on itsenäisyys, on rauhanprosessi vaikea eikä ole mitään takeita siitä, että tuleva 24. päivä jää sodan viimeiseksi vuosipäiväksi. Ukrainan sodan toinen vuosipäivä on täynnä surua mutta samalla päättäväisyyttä ja toivoa. Venäjän hyökkäyssodan alussa Ukrainan uskottiin olevan tuhoon tuomittu ja kaatuvan päivissä. Se, että näin ei käynyt, on, arvoisat edustajakollegat, jo suuri voitto.

Arvoisa puhemies! Ukrainan kansa on joutunut kohtaamaan sodan kauhut ja puolustamaan vapauttaan. Me osoitamme tukemme heidän kärsimystensä keskellä. Suomi seisoo vahvana rauhan ja itsenäisen Ukrainan puolesta.

Suomen tuki Ukrainalle ei ole ainoastaan sanallista vaan myös tekoja. Suomi tukee Venäjän hyökkäyssodan kohteeksi joutunutta Ukrainaa monin eri tavoin. Vuoden 2022 jälkeen Suomi on osoittanut Ukrainan tukemiseen lähes 2,5 miljardia euroa. Helmikuun alkuun mennessä Suomi on lähettänyt 22 puolustustarvikepakettia Ukrainalle. Suomen Ukrainaan toimittaman puolustusmateriaalin yhteenlaskettu arvo on nyt 1,8 miljardia euroa. Tämänkertainen apupaketti sisältää myös tuotteita, joita on hankittu kotimaiselta teollisuudelta Ukrainan tukemiseen varatulla erillisellä 30 miljoonan euron rahoituksella. Lisäksi hallitus on päättänyt, että Suomi sitoutuu investoimaan noin 24 miljoonaa euroa raskaiden ampumatarvikkeiden tuotannon kasvattamiseen, mikä mahdollistaa Ukrainan pitkän aikavälin tukemisen aina 2030-luvulle saakka. Kotimaisessa teollisuudessa olevaa osaamista ja kapasiteettia tulee hyödyntää entistä tehokkaammin Ukrainan tukemisessa.

Arvoisa herra puhemies! Vaikka Euroopan unionin valtiojohtajat pääsivät helmikuun alussa sopuun Ukrainan 50 miljardin euron tukipaketista, on Euroopan unionilla vielä paljon petrattavaa. Euroopan unioni ei ole esimerkiksi kyennyt toimittamaan Ukrainalle lupamia ja Ukrainan kipeästi kaipaamia tykistöammuksia. Euroopan unioni joutui vasta myöntämään, ettei se saa maaliskuun määräaikaan mennessä toimitettua Ukrainalle kuin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2024 vp

noin puolet lupaamastaan tykinammusten määrästä. Koko Euroopan on tehtävä enemmän, meidän on pystyttävä parempaan.

Arvoisa herra puhemies! Lännen asettamista pakotteista huolimatta Venäjä on yhteiskuntana siirtynyt sotatalouteen ja onnistunut voimistamaan sotateollisuuttaan. Venäjä ja muut autoritääriset maat odottavat nyt kieli pitkällä, että länsi alkaa hapuilemaan ja meille iskisi totaalinen sotaväsymys. Jos Venäjä kokisi voittaneensa Ukrainassa, olisi sillä peruuttamattomia vaikutuksia koko Euroopan turvallisuudelle. Siksi kaikki keinot, kuten Venäjän keskuspankilta jäädytetyt 300 miljardin varat, on otettava käyttöön Ukrainan tukemiseksi ennen kuin on liian myöhäistä.

Ja vielä lopuksi, arvoisa herra puhemies: Meidän on pidettävä kirkkaana mielissämme, että länttä tullaan koettelemaan vielä monesti ja niistä koettelemuksista meidän on vain selvitettävä. Ukraina puolustaa koko eurooppalaista elämäntapaa ja demokratiaa. Ukrainan aseistaminen ja selviytyminen itsenäisenä maana on Suomelle kohtalon kysymys.

Ukraina, me olemme kanssasi. Slava Ukraini! Herojam slava!

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

14.18 Tytti Tuppurainen sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähes kaksi vuotta sitten Eurooppa heräsi järkytykseen. Venäjä oli aloittanut täysimittaisen hyökkäyksen Ukrainaan. Hyökkäyksen pysäyttämässä Ukrainan kansan sankaruus oli tärkeintä, mutta samalla välttämätöntä oli, että maailman demokraattiset maat kokosivat voimansa. Demokratioiden poliittinen voima oli kiistaton: YK:n yleiskokous tuomitsi hyökkäyksen suurella enemmistöllä. Demokratioiden sotilaallinen ylivoima oli kiistaton: annetun aseavun määrä ja laatu antoivat Ukrainalle kyvyn pysäyttää hyökkäys ja kääntää sodan suunta.

Tänä päivänä tilanne on synkentyt. Yhdysvalloissa Ukrainan tuki on juuttunut sisäpoliittiseen kiistelyyn. Euroopassa poliittisen tahdon tueksi ei löydy kykyä tuottaa riittävästi aseita ja muuta materiaalia. Samaan aikaan autoritaariset hallitukset ovat löytäneet lujeman yhteistyön. Venäjä saa aseapua diktaattoreilta, joita sodan lietsonta ja terrorismin tukeminen yhdistävät.

Viime viikonloppuna Münchenin turvallisuuskokouksessa presidentti Volodymyr Zelenskyi totesi tilanteen selkeästi: ”Älkää kysykö Ukrainalta, milloin sota päättyy. Kysykää itseltänne, miksi Venäjä voi vielä jatkaa sitä.”

Jotta saamme sodan päättymään, on Euroopan ja Yhdysvaltain yhdessä kiirehdittävä Ukrainalle toimitettavaa aseapua. Aseavun lisäksi meidän täytyy aloittaa työ Ukrainan jälleenrakentamiseksi ja tehtävä ne päätökset, joilla Venäjältä takavarikoidut varat saadaan laillisesti ja kansainvälisen rahoitusjärjestelmän vakauden turvaavasti tämän jälleenrakentamisen rahoittamiseen.

Puhemies! Venäjän itsevaltiasta johtaja julisti jo vuonna 2005 neuvostoimperiumin hajoamisen vuosisadan suurimmaksi geopolitiittiseksi katastrofiksi. Julistukseen sisältyi uhka siitä, että tuo imperiumi rakennetaan uudestaan, pala palalta. Jos emme tänä päivänä tue Ukrainaa voittoon asti, voi seuraava sota koskettaa jotain liittolaismaata, jota me suomalaiset olemme sitoutuneet puolustamaan. Siis tukemalla Ukrainaa varjelemme Euroopan turvallisuutta, varjelemme itseämme, varjelemme koko kansainvälistä yhteisöä. Euroopan maiden yhteistyötä tiivistämällä ja omasta varustautumisesta huolehtimalla voimme lisätä tukea Ukrainalle ja estää pahimpien uhkien toteutumisen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2024 vp

Kun demokraattiset maat uskovat itseensä, ne voittavat. Ukraina voittaa sodan, pääsee Euroopan unionin jäseneksi ja Naton turvatakuiden piiriin. Heillä ei ole muuta vaihtoehtoa. Meidän vaihtoehtomme on antaa heille tukea, jotta hyökkääjä lyödään takaisin ja pakotetaan rauhaan, joka turvaa Ukrainan vapauden ja koskemattomuuden.

Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä on valmis tukemaan Ukrainaa niin kauan kuin tarvitsee. Slava Ukraini!

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kulmuni, olkaa hyvä.

14.22 **Katri Kulmuni kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan kaksi vuotta sitten on muuttanut kansainvälistä toimintaympäristöämme perustavanlaatuisella tavalla. Muutos on luonteeltaan pitkäkestoinen, eikä näköpiirissä ole parempaa.

Muutos parempaan edellyttäisi, että Venäjä lopettaisi hyökkäyksen, vetäisi joukkonsa, palauttaisi Ukrainan alueet ja osallistuisi Ukrainan jälleenrakentamiseen. Venäjän toiminnan muutoksesta ei näy merkkejä, vaan pikemminkin se vaikuttaa odottavan lännen tuen hiipumista ja yhtenäisyyden rikkoutumista. Sitä ei saa Venäjälle suoda, vaan Ukrainan tukemista on jatkettava päättäväisesti, johdonmukaisesti ja pitkäjänteisesti.

Ukraina taistelee paitsi itsenäisyydestään myös demokratian ja ihmisoikeuksien ja kansainvälisen oikeuden puolesta.

Suomi on tuominnut jyrkästi Venäjän sotilaallisen hyökkäyksen ja tukenut Ukrainaa alusta lähtien niin poliittisesti, taloudellisesti kuin aseellisesti. Tukemalla Ukrainaa, Suomi tukee myös omaa turvallisuuttaan ja Euroopan vakautta.

Sota Euroopassa on muistuttanut jälleen myös oman varautumisemme ja huoltovarmuuden merkityksestä.

Suomi on vastannut Venäjän toimiin osana Euroopan unionia, ja EU:n tulee edelleen lisätä pakotteita Venäjää kohtaan ja estää niiden kiertäminen.

EU:n perustama 50 miljardin euron Ukrainan tukiväline vuosiksi 24—27 luo pohjaa pidemmän aikavälin näkymälle Ukrainan tukemiseksi. Tukivälineen ehtojen noudattaminen vahvistaa demokratian mekanismeja ja oikeusvaltioperiaatetta. Ukrainan taloudellinen tuki pohjustaa näin Ukrainan uudistumista kohti EU-jäsenyyttä.

Arvoisa herra puhemies! Sotatila Euroopan unionin naapurustossa on valitettavasti uusi normaali. Kun Ukrainan tukemisen yhteydessä puhumme joukkojen kouluttamisesta, ammuksista ja voimakkaammasta materiaalisesta tuesta, ei meidän tule unohtaa perimmäistä tavoitetta: oikeudenmukaista ja kestäväää rauhaa Ukrainalle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Oras, olkaa hyvä.

14.25 **Oras Tynkkynen vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa me seisomme yhtenäisinä Ukrainan takana: vasemmalta oikealle, hallituksesta oppositioon, vaalikaudesta toiseen. Yhtenäisyytemme lähettää viestin maailmalle: me emme hyväksy kansainvälisen oikeuden rikkomista. Yhtenäisyytemme lähettää viestin myös Venäjälle: sotarikoksilla, terrorismilla ja kansanmurhalla ei voi pitkän päälle voittaa. Mutta ennen kaikkea yhtenäisyytemme lähettää viestin Ukrainalle: olemme tukena niin kauan kuin on tarpeen. Haluan kiittää kaikkia puolueita tuesta Ukrainalle. Kiitos myös tasavallan presi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2024 vp

dentti Niinistö, puhemies Halla-aho, pääministeri Orpo ja koko hallitus. Tekemänne työ ei ole jäänyt huomaamatta.

Yksi sodan häviäjistä on aina ympäristö. Venäjä on saatava vastuuseen aiheuttamistaan ympäristötuhoista. Luonnontuhonta pitää myös erikseen kieltää kansainvälisellä sopimuksella. Suomalaiset Heidi Hautala ja Simon Holmström osallistuivat presidentti Zelenskyin kansainväliseen ympäristöasiantuntijatyöryhmään, joka jätti juuri raporttinsa. Sen suositukset on nyt toteutettava. Jonain päivänä tämäkin julma sota loppuu. Silloin Ukraina tarvitsee kaiken mahdollisen tuen jälleenrakennuksessa. Suomella on paljon annettavaa siinä, että sodan raunioille nousee uusi, ekologisesti kestävä Ukraina. Venäjä rahoittaa raakalaismaisen hyökkäyssotansa energian viennillä. Pakotteet ovat leikanneet tuloja, mutta eivät alkuunkaan riittävästi. Nyt on vihdoinkin kiellettävä kaikki energian tuonti ja kaikki energiahankkeet Venäjältä — ja varmistettava, että pakotteita ei kierretä. Jos EU ei etene, pitää meidän toimia kansallisesti.

Viime aikoina keskustelu Ukrainasta on saanut synkkiä sävyjä. Oikea kysymys ei kuitenkaan ole, voiko Ukraina hävitä. Oikea kysymys on, mitä meidän pitää tehdä, jotta Ukraina voittaa. Lyhyt vastaus: meidän pitää tehdä enemmän. Meidän pitää tukea Ukrainaa enemmän sotilaallisesti ja humanitäärisesti, taloudellisesti ja poliittisesti. Presidentti Zelenskyin kymmenen kohdan rauhansuunnitelma ansaitsee täyden tukemme. Samoin meidän pitää tukea Ukrainan polkua kohti EU-jäsenyyttä. Meillä lännessä ei ole oikeutta väsymykseen, kun ukrainalaiset taistelevat väsymättä vapauden puolesta. Niin kuin Eino Leino runossaan Terve Ukraina kirjoitti: ”Uljas Ukraina! Nyt älä horju! / Kerran se koittaa kansojen koi. / Tyynenä, vankkana vaarasi torju, / tai jos on tarpehen, niin salamo! — Slava Ukraini!

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

14.28 Veronika Honkasalo vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Toisena sodan vuotena Putin ei onnistunut valloittamaan Ukrainaa mutta on muuttanut ukrainalaisten elämän painajaiseksi. Tällä hetkellä venäläiset valloittajat hyökkäävät hellittämättä Ukrainan puolustajia vastaan, tuhoavat kaupunkeja ja terrorisoivat siviilejä ohjuksilla. Kaikkien edistysmielisten voimien epäilykset Ukrainan vastarinnan tukemisesta rohkaisevat Putinia jatkamaan häikäilemätöntä hyökkäystä ja ulottamaan sen myös muualle.” Näillä sanoilla tämänhetkistä tilannetta kuvailee ukrainalainen kansalaisjärjestön toimija, jonka tapasin henkilökohtaisesti Lvivin kaupungissa Länsi-Ukrainassa keväällä 2022 ja jota pyysin lähettämään terveisensä keskusteluunne tänään.

Vasemmiston viesti on tasan kaksi vuotta ollut sama:

Ukraina behöver allt det stöd det kan få av det internationella samfundet. Finland måste arbeta för att detta stöd förblir starkt.

Ukraina tarvitsee kaiken mahdollisen tuen kansainväliseltä yhteisöltä. Suomen on tehtävä töitä sen eteen, että tuki pysyy vahvana. Putin odottaa, että väsymme emmekä enää yhteinäisesti tue Ukrainaa. Emme saa väsyä.

Erona muihin puolueisiin olemme vasemmistossa painottaneet, että tuen Ukrainalle on oltava lahjamoitoista. Ukrainan valtavat velat kansainvälisille instituutioille ja valtioille on mitätöitävä. Jos näin ei tehdä, jälleenrakentamisesta tulee entistä vaikeampaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2024 vp

Me vasemmistossa tuemme Ukrainan EU-jäsenyyden edistämistä. Me tuemme ukrainalaisen yhteiskunnan ja demokratian vahvistamista. Niin kuin ystävä Lvivistä toteaa: ”Ukrainan tukeminen tänään tarkoittaa paitsi imperialististen rikosten pysäyttämistä myös mahdollisuutta rakentaa Ukrainaan tasa-arvoisempi, kestävämpi ja osallistavampi yhteiskunta.”

Arvoisa puhemies! Vahva puolustuksellinen ja taloudellinen tuki Ukrainalle vaikuttaa oleellisesti myös sen neuvotteluasemaan suhteessa Venäjään. Suomen ja EU:n on tehtävä kaikkensa, jotta Venäjä lopettaa kansainvälisen oikeuden vastaisen laittoman hyökkäyksensä ja Ukrainaan saadaan rauha. Mutta vain ukrainalaiset itse voivat lopulta päättää, millä ehdoilla ja miten rauha tulevaisuudessa rakennetaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Norrback, varsågod.

14.31 **Anders Norrback r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Ett enat Finland står starkt vid Ukrainas sida. Det har varit riksdagens tydliga budskap tidigare och så är det även här i dag. Under det senaste året har det ändå vuxit fram en oro, en befogad oro, att stödet för Ukraina i resten av världen kan vackla. Därför är det ännu mer viktigt att visa att Europa också står enat bakom Ukraina. Vi får inte glömma att kostnaden för att stödja Ukraina, hur betydande den än kan verka, bleknar i jämförelse med de kostnader och det lidande som skulle följa om vi vände dem ryggen.

Arvoisa puhemies! Jotta Suomen antama tuki olisi mahdollisimman vaikuttavaa, pitää meidän miettiä, mitä käytännön merkitystä antamallamme tuella on. RKP on ylpeä Suomen sitoutumisesta koulutussektorin tuen lisäämiseen. Koulutuksella on ratkaiseva rooli maan tulevaisuuden rakentamisessa. Sotilaallisen ja taloudellisen tuen lisäksi Ukraina tarvitsee pitkäjänteistä tukea, jolla rakennetaan kestävää yhteiskuntaa.

EU:n tasolla meidän on pyrittävä yhdessä ylläpitämään sääntöpohjaista järjestelmää. Meidän on vahvistettava omia rakenteitamme ja varmistettava se, että rahaa käytetään tehokkaasti oikeusvaltion ja kansalaisyhteiskunnan edistämiseen ja vahvistamiseen. Meidän on myös katsottava eteenpäin ja tuettava EU:n laajentumista. Ukrainan paikka on länsimaiden joukossa, ja siksi Suomen tulee antaa tukea Ukrainalle liittymisprosessin aikana. Toivomme myös, että Ukraina voitaisiin kutsua Naton seuraavaan huippukokoukseen, joka järjestetään Washingtonissa.

Ärade talman! Samtidigt är det tyvärr också nödvändigt att Europa satsar på ökad produktion av vapen och ammunition, där vi för närvarande ser en brist. Europa måste använda detta år till att bygga upp det stöd och den produktionskapacitet som är avgörande för Ukrainas försvar. Europa måste ta en större roll när krig pågår i vårt grannland.

Ärade talman! Trots allt det tragiska som följt med Rysslands brutala anfallskrig finns det också glimtar av hopp. Finländarna har på bred front visat sitt stöd till Ukraina genom medborgarinsamlingar, genom att ge hem åt flyktingar, genom att hjälpa dem att integreras i vårt samhälle, genom välgörenhetskonsert, genom kulturkvällar. Finland och Finlands folk står stadigt vid Ukrainas sida, nu och framöver.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2024 vp

14.34 **Peter Östman kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän puolesta haluan esittää osanottoni sodan uhreille ja heidän läheisilleen. Olemme kiitollisia siitä, että ukrainalaiset ovat olleet ja ovat edelleen valmiita taistelemaan hyökkääjiään vastaan.

Ukrainan sota on kestänyt kaksi raskasta vuotta. Krimin miehityksestä on jo kymmenen vuotta. Näin ollen joudumme myöntämään sen tosiasian, että Eurooppa ei ole reagoinut tarpeeksi vahvasti. Arvioiden mukaan Venäjällä hyökkäyksen alkaessa olleesta maahyökkäyskalustosta puolet on tuhoutunut. Kuitenkin sodan aikana Venäjä on kasvattanut kalus-
totuotantoaan ja lisää sitä edelleen. Venäjä ei saa voittaa tätä sotaa, sillä historia osoittaa, että valloitusotaan ryhtynyt ei pysähdy ennen kuin se pysäytetään. Me suomalaiset olemme saaneet elää rauhassa, kun toiset eli ukrainalaiset taistelevat sotaa, joka ratkaisee Euroopan tulevaisuuden.

Arvoisa puhemies! Suomen täytyy tiivistää yhteistyötä muiden Pohjoismaiden sekä Baltian maiden kanssa, ei vain sotilaallisesti mutta myös poliittisesti. Jos jääme paikoillemme ja lamaanumme, se tarjoaa Venäjälle strategisen edun. Suomessa on jo toimittu oikein, kun olemme lisänneet ammustuotantoamme, mihin suuri osa Eurooppaa ei ole vielä ryhtynyt. Transatlanttista yhteistyötä täytyy myös tiivistää sekä muistaa, että lopulta vastuu Euroopan turvallisuudesta on meillä itsellämme.

Arvoisa puhemies! Ukraina tarvitsee toimivan demokratian, jotta jonakin päivänä alka-
va jälleenrakennus tuottaisi pitkäkestoisia hedelmiä. Meidän on kuitenkin oltava realisteja. Voimme puhua jälleenrakennuksesta vain, jos Ukraina voittaa ja saa kaikki Venäjän miehittämät alueet takaisin. Tämä voitto ei ole näköpiirissä vielä lähitulevaisuudessa, eten-
kään jos me ja koko Eurooppa emme herää tukemaan Ukrainaa yksimielisesti. Ukrainan täytyy voittaa, jotta sota ei laajentuisi rajoillemme asti. Millaisessa maailmassa me siis ha-
luamme elää? Perustuuko tulevaisuutemme vahvimman oikeuteen vai sääntöpohjaiseen maailmanjärjestykseen? Suomen ja koko Euroopan on aika toimia päättäväisesti.

Avslutningsvis, herr talman: Vi måste inse det faktum att Europa inte har agerat tillräckligt starkt. Det transatlantiska samarbetet måste också intensifieras, men vi måste komma ihåg att huvudansvaret för Europas säkerhet i slutändan vilar på oss. Vi måste agera mer beslut-
samt för att stoppa Ryssland i Ukraina. Slava Ukraini!

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

14.37 **Harry Harkimo liik** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Jokai-
nen päivä, viikko ja kuukausi Ukrainan eturintamalla on yhtä pelkoa, kauhua ja piinaa. Miettikää itse hetki sitä mahdollisuutta, että oma tyttärenne tai poikanne olisi siellä jatku-
vien kuolemien keskellä. Jokainen päivä, viikko ja kuukausi Ukrainan eturintamalla on lii-
kaa, kun lännen aseapu viipyy heikon johtajuuden takia. Ukraina voi hävitä sodan, jos Yh-
dysvallat ei saa päätettyä uudesta apupaketista. Nyt se on kestänyt jo kolme kuukautta, eikä
valoa näy tunnelin päässä.

Euroopan unioni ja eurooppalainen Nato ovat myös paljastaneet heikkoutensa, kun Ve-
näjän brutaalia ja käsittämätöntä hyökkäyssotaa on pian käyty kaksi vuotta. EU:n päätök-
senteossa ja johtajuudessa on suuria puutteita, jotka pitää laittaa pikaisesti ja johdonmukai-
sesti kuntoon. Ei voi olla niin, että joku yksittäinen EU-maan päämies venkoilee ja kieroi-
lee ja Ukrainan avustaminen venyy siitä syystä viikkotolkulla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2024 vp

Yhdysvaltojen entisen ja kenties tulevan presidentin Donald Trumpin puheista ja uhkailuista voi olla montaa mieltä, mutta siinä Trump on täysin oikeassa, että kyllä Euroopan pitää itse huolehtia puolustuksestaan.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Eurooppa ja EU kaipaavat nyt aitoa johtajuutta. Katseet kääntyvät Saksaan ja Ranskaan. On äärimmäisen kiusallista, että Saksa ja Ranska kiistelevät monesta asiasta, kun samaan aikaan niiden pitäisi johtaa Eurooppaa yhtenä rintamana. Saksa on lisännyt aseapuaan, mutta miksei Saksa luovuta Ukrainalle ohjuskalustoa, joka ylttäisi Krimin niemimaalle? Ranskalla on vielä enemmän parannettavaa sekä aseavussa että johtajuudessa.

Koko Euroopassa on korvaava asetuotanto käynnistynyt käsittämättömän hitaasti. Suomi ja muut Pohjoismaat ovat hoitaneet oman osuutensa kiitettävästi, ja siitä voimme olla ylpeitä. Ruotsi ilmoitti juuri suurimmasta paketistaan, ja Tanska luovutti Ukrainalle käytännössä kaikki tykistöammuksensa.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Venäjällä on maaliskuussa presidentinvaalit. Demokratiasta ei ole kyse, mutta ajankohta on sellainen, että Venäjän joukkojen eteneminen rintamalla kelpaa Vladimir Putinille erittäin hyvin, ja Putin hyökkää tippaakaan miehistötapioista välittämättä. Pelkästään Avdijivkan kaupungin valloituksessa kuoli Ukrainan tietojen mukaan 47 000 venäläissotilasta eli täysin mieletön määrä.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Ihmisiä voi kuolla enemmänkin. Miettikää sitä, että sotatalouteen käytetyt rahat investoitaisiin järkevästi ja sodassa kuolleet, parhaassa työiässä olevat ihmiset opiskelisivat ja tekisivät töitä ja perustaisivat perheitä. Meidän pitää pysyä lujana ja antaa kaikki tuki Ukrainalle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustajat voivat nyt pyytää minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja painamalla V-painiketta. — Edustaja Vikman, olkaa hyvä.

14.41 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi tukee Ukrainaa laajalla yksituumaisuudella. Ukrainan vapauden puolustamisella on kohtalonyhteys Suomen ja koko Euroopan turvallisuuteen. Ukrainaa on tuettu liian vähän ja liian hitaasti. Euroopan on otettava enemmän vastuuta omasta turvallisuudestaan. Euroopassa on onnistuttava nostamaan puolustusbudjetit ja erityisesti on onnistuttava nostamaan puolustusmateriaalituotantoa Ukrainan tukemiseksi ja kansallisista puolustuskyvyistä huolehtimiseksi. Suomi on hoitanut omaa leiviskäänsä esimerkiksi kasvattamalla ammustuotantoa, mutta monella Euroopan maalla on paljon parannettavaa. Meidän on onnistuttava varmistamaan, että Ukrainan raskaat uhraukset eivät ole olleet turhia. Meidän on Euroopassa laitettava jalka kaasulle Ukrainan tukemisessa ja varmistettava kyky jatkaa niin pitkään kuin on tarve.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

14.42 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen sattunut syntymään 24. päivä helmikuuta, ja kaksi vuotta sitten se päivä oli erittäin ikävällä tavalla ikimuistoinen syntymäpäivä. Kaksi vuotta tosiaan on kulunut, eikä ilmassa ole mitään merkkejä siitä, että sota ihan heti olisi loppumassa. Ukrainan kansa on puolustautunut sankarillisesti, mutta hieman suurempaa sankarillisuutta olisin toivonut meiltä länsimailta. Jos Uk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2024 vp

raina olisi saanut enemmän ja nopeammin sekä parempia aseita, saattaisi sota jopa olla jo ohitse. Viimeistään nyt on oltava rohkeutta toimia. Tarvitaan tämän päivän sankareita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kari, olkaa hyvä.

14.43 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeri Häkkinen: totesitte aivan oikein avauspuheenvuorossanne, että meillä suomalaisilla on kokemus siitä, miltä tuntuu olla sotatoimien kohteena. Meillä suomalaisilla on myös sydäntä Ukrainan tilanteeseen, ja on ollut hienoa kuunnella kollegoiden ja valtioneuvoston jäsenien puheenvuoroja siitä, että Ukrainan tilanne ja asia on meidän kaikkien yhteinen. Siksi onkin tärkeää, että me kaikki omissa tehtävissämme, toimimmepa valtioneuvostossa tai täällä eduskunnassa, kaikin omin toimin edistämme kykyämme puolustaa omaa maatamme jatkossa mutta myös annamme tukea Ukrainalle samaan aikaan. Tätä varten tarvitsemme vahvaa Eurooppaa, vahvaa Euroopan unionia ja vahvaa transatlanttista yhteyttä. — Slava Ukraini!

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

14.44 **Antti Kaikkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tälle synkälle ja surulliselle sodalle, ei tälle ole mitään oikeutusta. Ei ole mitään hyväksyttävää syytä sille, että Venäjä saa tehdä ja tekee niin kuin tekee — eikä sille edes loppua näy. Siksi tukea Ukrainalle on jatkettava. On tärkeää, että suunnittelemme pitkäjänteistä tukea. Se on täysin välttämätöntä, mutta tilanne rintamalla on vaikea juuri nyt. Ukraina tarvitsee pikaista lisätukea, ja on tärkeää, että koko Eurooppa tämän ymmärtää. Toivon ja uskon, että hallitus myös toimii tässä siten, että mahdollisimman moni olisi tässä yhteisessä tärkeässä hankkeessa mukana. Viestimme koko Euroopalle ja Yhdysvalloille pitää olla: emme saa turtua, emme saa väsyä, emme saa unohtaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

14.45 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukrainan asia on myös Suomen ja koko Euroopan asia. Jos Venäjä saavuttaa tavoitteensa Ukrainassa, ei kukaan Venäjän naapurimaa ole turvassa. Suomen tulee jatkaa Ukrainan tukemista niin kauan kuin tarvitaan. On tärkeää, että Suomi tekee voitavansa myös sen varmistamiseksi, että myös muiden maiden tuki Ukrainalle säilyy ja kestää.

Arvoisa puhemies! USA:n tuki Ukrainalle ja Euroopalle ei valitettavasti näytä itsestäänselvyydeltä. Sen takia Euroopan kyky auttaa itseään on niin tärkeä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

14.46 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tapasin sattumalta metrossa muutama päivä sitten ukrainalaisen. Juteltiin, hän kertoi olevansa Mariupolista. Siihen oli aika vaikea keksiä enää sanottavaa. Kiitin häntä ja Ukrainaa sisusta. Hän kiitti Suomea ja suomalaisia tuesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2024 vp

Suomen tuki Ukrainan tukijana on ollut monin osin ehkä jopa esimerkillistä, mutta selkääntaputteluaikaa ei ole. Niin kauan kuin Venäjä voi jatkaa sitä hyökkäystään, me emme tee tarpeeksi. Pitää vielä tehdä enemmän.

Yksi asia, jossa Suomi on eurooppalainen suurvalta, on kansalaisarmeijan kouluttaminen, sotilaiden kouluttaminen. Ja tässä katsoisin, että pitäisi vielä etsiä tapoja, miten sen sotilaallisen materiaallisen tuen ohella voitaisiin myös tehdä kaikkemme sen eteen, että ukrainalaiset sotilaat saavat parhaan mahdollisen ja riittävän koulutuksen, joka auttaa voittamaan tämän sodan ukrainalaisten ehdoilla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Wickström.

14.47 **Henrik Wickström r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade herr talman! Ukrainas sak är vår, Ukrainan asia on meidän, ja on todella tärkeää, että me voidaan käydä tätä keskustelua tässä salissa ja lähettää myöskin vahva viesti Eurooppaan mutta ennen kaikkea koko maailmaan ja ennen kaikkea Ukrainalle siitä, että ukrainalaisilla ja Ukrainan kansalla on Suomen vahva tuki.

Tässä keskustelun aikana on jo noussut esiin vahva huoli siitä, että tällä sodalla ei näy loppua, mikä on tosi ikävää, ja vaikka me kaikki toivoisimme, että tästä aiheesta ei enää tarvitsisi vuoden kuluttua keskustella, niin on äärettömän tärkeää, että Suomi edistää liittolaisilleen sitä vahvaa viestiä, että Ukrainan tukea ei voi nyt lopettaa. On ollut ikävää huomioida niitä keskusteluja, mitä Euroopassa mutta myöskin Yhdysvalloissa on käyty.

Toivon sitä ja annan vahvan tuen koko valtioneuvostolle ja valtiojohdolle siihen, että jatkamme ja edistämme sitä, että tämä viesti Ukrainan tukemisesta tulee vahvasti esille kaikissa foorumeissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

14.49 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kaksi vuotta sitten 24. helmikuuta muutti historian kulun Euroopassa. Venäjän bruttaali, käsittämätön hyökkäys Ukrainaan muutti Ukrainaa, ukrainalaisia, mutta se muutti myös Suomea ja suomalaisia. Emme uskoneet, että ne historian hirveydet, joita olimme joskus kokeneet Euroopassa, voivat toistua, mutta näin kävi.

Osanottomme ja suuri kiitos ukrainalaisille, että olette jaksaneet ja että jaksatte ja tiedätte, että Suomi ja suomalaiset ovat teidän tukenanne. Olemme yrittäneet parhaamme, mutta enemmän olisi pitänyt tehdä ja enemmän pitää tänään ja huomenna tehdä, ja toivomme, että pystymme omalta osaltamme vaikuttamaan myös kumppanimaihin, että tämä suurempi tuki, nopeampi ja voimakkaampi tuki, toteutuu. — Slava Ukraini!

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

14.50 **Heikki Autto kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ukrainalaisilla on ollut täysi oikeus valita demokratia. Ukrainalaisilla on ollut täysi oikeus valita tie Eurooppaan. Venäjän diktaattori ei ole tätä sallinut, ja Venäjä jatkaa tätä hirmuista hyökkäystään Ukrainaa ja Ukrainan kansaa sekä rauhaa kohtaan. On todella tärkeää, että Suomi ja kaikki Euroopan unionin 27 jäsenmaata ovat osoittaneet Ukrainalle taisteluiden keskellä, vaikeuksien keskellä toivoa siitä, että tie Euroopan unionin jäsenyyteen on auki, ja on ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2024 vp

van hämmästyttävää, kuinka hienosti Ukraina on voinut edetä myös täyttääkseen jäsenkriteerit. On todella tärkeää, että Euroopan unionin 27 jäsenmaata saivat aikaan myös tärkeän tukipäätöksen Ukrainan siviiliyhteiskunnan 50 miljardin euron tuesta. Nyt tarvitaan myös päätös rauhanrahaston pääomittamisesta, jotta EU yhdessä pystyy tukemaan Ukrainaa so-tilaallisesti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

14.51 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Koska Venäjän hyökkäyssota on aiheuttanut etenkin Ukrainan itä- ja eteläosiin lähes täydellisen infrastruktuurin tuhoutumisen ihmishenkien menetyksen lisäksi, niin haluaisin kysyä arvoisalta ministeri Taviolta, miten Suomi ja EU valmistautuvat Ukrainan jälleenrakentamiseen. Useat maat miettivät lahjoittavansa tai jo lahjoittavat venäläisiltä takavarikoituja tai jäädytettyjä varoja Ukrainalle. Muun muassa Belgia ohjaa Venäjän keskuspankin jäädytetyistä varoista syntyviä sijoitusvoittoja Ukrainaan ja Latvia lahjoittaa venäläisiltä takavarikoidut autot Ukrainalle. Suomi on lahjoittanut Tullin takavarikoimista bitcoineista saadun tuoton, 55 miljoonaa euroa, Ukrainalle kesällä 22. Onko vastaavaa suunnitteilla myös venäläisiltä jäädytetyistä varoista Suomessa tai Euroopan unionissa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, olkaa hyvä.

14.52 **Anna-Kristiina Mikkonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän laiton hyökkäyssota Ukrainaan on aiheuttanut perustavanlaatuisen muutoksen Euroopan turvallisuusympäristössä. Sodassa suurimman hinnan maksavat aina haavoittuvimmassa asemassa olevat henkilöt, erityisesti lapset.

Sotauutisten paljouden keskellä ehkä liian vähäiselle huomiolle ovat jääneet ukrainalaisten siviilien ja lasten pakkosiirrot sekä laittomat adoptiot Venäjälle. Venäjä on ottanut lapset yhdeksi sodan aseeksi. Karkotettujen ja pakkosiirrettyjen lasten määrä on 20 000. Määrä on käsittämätön. Haminan asukasluvun verran lapsia on siis kateissa. Heistä noin 10 000 on viety venäläistämisleireille, joista yksi toimii Terijoella. Nämä pakkosiirrot loukkaavat vakavasti lapsen oikeuksia ja kansainvälistä oikeutta, ja niitä tulisi käsitellä sotarikoksina.

Suomen tuen Ukrainalle on jatkuttava vankkumattomana.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

14.53 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun olin pohjoismaisen kansanedustajadelegationin kanssa käymässä Yhdysvalloissa, vahvistui se huoli, että Ukrainan tukeminen on siellä vahvasti sisäpolitiikkaa ja republikaanit ihan vaalitaktisista syistä sitä vastustavat. Minun viestini onkin se, että meidän päämiestemme pitäisi saada Euroopan päämiesten yhteiseksi viestiksi välittömästi tai mahdollisimman nopeasti sinne Yhdysvaltoihin se, että kaikki ymmärtäisivät, että Ukraina taistelee koko länsimaisen demokratian, meidän oikeuskäsityksemme ja koko tasa-arvoisen maailman puolesta. Ei voi olla niin, että sitä käytetään sisäpolitiikan vallan välineenä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ohisalo, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2024 vp

14.54 **Maria Ohisalo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sodan ympäristötuhojen korjaaminen on keskeinen osa Ukrainan jälleenrakennusta, ja Venäjä pitää saada vastuuseen aiheuttamastaan laajamittaisesta luonnontuhonnasta Ukrainassa. Luonnontuhonnan estäminen on listattu erilliseksi kohdaksi Ukrainan presidentti Zelenskyin kymmenkohtaisessa rauhansuunnitelmassa. Suomesta europarlamentaarikko, Euroopan parlamentin varapuheenjohtaja Heidi Hautala osallistuu parhaillaan Ukrainan presidentti Zelenskyin koolle kutsuman kansainvälisen ympäristötyöryhmän työhön, joka on juuri jättänyt raportin suosituksista Ukrainalle ja kansainvälisille yhteisöille. Suomen täytyy jatkaa yhteistyötä Venäjän harjoittaman laajan luonnontuhonnan pysäyttämiseksi ja korjaamiseksi. Eikö näin, arvoisa hallitus? — Slava Ukraini!

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Andersson, Li, olkaa hyvä.

14.55 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjä jatkaa edelleen hyökkäyssotaansa Ukrainassa täysin piittaamatta siitä tuhosta ja siitä mittaamattomasta inhimillisestä kärsimyksestä, mitä nämä sotatoimet aiheuttavat. Kuten monet kollegat ovat painottaneet, niin Ukrainan kannalta on aivan keskeistä, että niin Suomen kuin Euroopankin tuki säilyy vahvana, varsinkin kun jo tällä hetkellä rintamalla nähdään esimerkiksi Yhdysvaltojen tuen hitauden seuraukset.

Edustaja Kalmari jo viittasi Yhdysvaltojen sisäiseen tilanteeseen, mutta myös Euroopassa näemme kyllä huolestuttavaa kehitystä, mitä tulee Ukrainan tuen jatkumiseen. Monet äärioikealla olevat puolueet ovat nousseet, niin kuin Hollannin PVV tai Saksan AfD, jotka myöskin avoimesti vastustavat Ukrainan tukea, ja tällä hetkellä povataan myös EU-vaaleissa voittoa tämänkaltaisille puolueille. Siksi pidän äärimmäisen tärkeänä niin Suomen oman EU-vaikuttamisen osana kuin kaikkien suomalaisten puolueiden EU-vaikuttamisen osana, että me kaikki yhdessä myös puhumme vahvasti tämän Ukrainan tuen jatkumisen tärkeyden puolesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivärinta, olkaa hyvä.

14.56 **Susanne Päivärinta kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tänään olemme useasti kuulleet, lauantaina 24. päivä tulee kuluneeksi kaksi vuotta siitä, kun Venäjä aloitti bruttaalin hyökkäyssotansa Ukrainaan, ja koko tuon ajan, joka ikinen päivä, Ukraina on taistellut henkensä, vapautensa, demokratian ja koko Euroopan turvallisuuden puolesta, meidän puolestamme.

Haluan kiittää hallitusta ja koko eduskuntaa: Suomen tuki Ukrainalle on vankkumaton, mutta se ei riitä. Euroopan on tehtävä enemmän ja ripeämmin. Ukraina tarvitsee kipeästi niin aseellista kuin taloudellista tukea. Pakotteita on lisättävä, ja niiden kiertäminen on torjuttava. Euroopassa on satojen miljardien eurojen edestä Venäjän jäädytettyjä varoja. Ne on käytettävä Ukrainan puolustautumiseen ja Ukrainan jälleenrakentamiseen. Venäjä on saatettava vastuuseen teoistaan.

Moni suomalainen miettii, kuinka kauan tämä sota kestää. ”Se riippuu teistä”, usea ukrainalainen on sanonut minulle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2024 vp

14.58 Joakim Vigelius ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koko Suomen pitkän kirjoitetun historian ajan uhka suomalaisille on ensisijaisesti tullut idästä. Hävitys, poltetut kylät ja kaupungit, korjaamattomat sadot, rikki revityt perheet, siviilien terrorisointi, kärsimys ja kuolema — sitä Suomessa koettiin vuosisatojen ajan niin johtajien vallanhiimon kuin toisaalta yleisen historiallisen rauhanajattelun puutteenkin takia.

Historiaan peilaten voimme olla kiitollisia siitä suomalaisten sitkeästä, itsepintaisesta taistelusta ja toisaalta Eurooppaan yhdessä rakennetusta rauhasta ja sivistyksestä. Kiitollisuuden vastinparina on todettava, että Venäjä on itse aiheutetusti erkaantunut rauhan rakentamisesta, Venäjä on itse sivuuttanut sivistyksen ja taantunut takaisin siihen historialliseen barbarismiin. Sen uhrina tällä hetkellä on Ukraina meidän suomalaisten sijasta, mutta asia voisi olla toisinkin, voi olla vielä meidän aikanamme, ja siksi jatkamme tukea Ukrainalle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

14.59 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 727 raskasta päivää Venäjän julmaa ja oikeudetonta hyökkäyssotaa Ukrainassa. Tässä salissa olemme kaikki samaa mieltä: Tuomitsemme Venäjän. Vaadimme Venäjää vastuuseen. Tuemme Ukrainaa.

Puolustusministeri jo otti puheessaan esiin, että länsimaiden tuesta riippuu se, miten Ukrainassa käy. Länsimaat vastaavat 50:tä prosenttia maailman bkt:stä ja 50:tä prosenttia maailman sotilasvoimasta. Tässä ei ole varaa lännellä olla tukematta, koska hinta on muuten liian kallis. Kaikkein kallein se on ennen kaikkea Ukrainalle mutta myös länsimaille.

Tähän mennessä tuki on ollut promilleja bkt:stä, mutta mikäli Ukrainan liian vähäisen tuen takia Venäjä saavuttaa tavoitteensa, niin silloin puhumme prosenteista, kun puhumme tarvittavista varustelumenoista. Jokainen euro ja tuki Ukrainaan on parasta turvallisuutta myös koko lännelle ja Euroopalle, ja siksi koko Euroopan on pysyttävä lujana, yhtenäisenä. Koko lännen on pystyttävä yhtenäisenä, ja joka päivä sen puolesta on tehtävä töitä ukrainalaisten ja meidän kaikkien yhteisten arvojen puolesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Taviolle esitettiin kysymys. Myönnän hänelle minuutin vastauspuheenvuoron.

15.00 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minun poikani syntyi samana päivänä, kun tuo sota alkoi. Kun olen tuon pienen pojan kasvua tässä katsonut — no, nyt hän kävelee ja juoksee jo kovaa ja puhuukin vähän — niin sitä kasvua seurattaessa sitä miettii, että tahtoo tietysti oman lapsensa elävän rauhanajan Suomessa, ja muistuttaa, että se on täällä meidän tärkein tehtävämme.

Mutta myös Ukrainan lapset ovat mielessäni, sillä lapset ovat sodan viattomin uhri. Yhdyn näihin puheenvuoroihin, mitä täällä on pidetty, ja omalta vastuualueeltani totean, että Ukraina on suurin kehitysyhteistyökumppanimme ja me käytämme myös humanitääristä tukea Ukrainan lasten tueksi. Tiedot, mitkä täälläkin nostettiin esiin siitä, että Venäjä kaappaa ukrainalaisia lapsia, ovat järkyttäviä.

Myös ulkoministeriön alaisuudessa oleva Ukrainan jälleenrakentamissuunnitelma on laadittu yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa, ja suomalaiset yritykset tulevat vahvasti osallistumaan Ukrainan jälleenrakentamisponnisteluihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

15.02 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat! Tämä keskustelu osoittaa sen, että Suomi seisoo yhtenäisenä Ukrainan ja sen urhean kansan tukena sen taistelussa Venäjän laitonta hyökkäyssotaa vastaan. Slava Ukraini!

Suomi toimii ja on toiminut sekä suoraan että yhdessä kumppaneidemme kanssa kaikilla foorumeilla auttaakseen Ukrainaa sillä, mitä nyt tehdään ja on tehty. Oleellista on se, että Ukrainan pitää saada toivo tulevastakin. Ukrainan paikka on lännessä. Siksi päätös Ukrainan EU-jäsenyysneuvottelujen avaamisesta oli oikea. Samoin pitkäaikainen, noin 50 miljardin tuki Ukrainalle on osoitus siitä, että Eurooppa on pitkäkestoisesti sitoutunut Ukrainaan ja sen tukemiseen.

Toinen asia on se, että Venäjä on eristettävä ja Venäjä on saatava vastuuseen sen julmuudesta Ukrainassa, ukrainalaisia kohtaan, sen sotarikoksista. Ja nämä jäädytetyt varat: nyt on päätetty jo niiden tuoton käyttämisestä Ukrainan hyväksi, tai ollaan päättämässä, mutta myös itse varojen käyttö on mielestämme täysin oikeutettua ja välttämätöntä.

Viimeisenä ja kaikkein tärkeimpänä on se, että meidän, Euroopan ja lännen, on herättävä siihen, että Ukraina tarvitsee sotilaallista ja aseapua nyt välittömästi. Tilanne rintamalla on kriittinen, ja siksi jokaisen Euroopan maan on välittömästi lähetettävä apua Ukrainan taisteluun sinne rintamalle. Me lähetimme juuri 22. apupaketin, 23. on valmistelussa. Me ollaan tuplattu meidän oma ammustuotanto, ja me teemme kaikkemme, että Euroopassa saadaan vastaavia ratkaisuja. Eurooppalainen asetuotanto on saatava nousemaan.

Ja vielä viimeisenä: Nopea, välttämätön päätös on päätös European Peace Facilitysta eli yhteisestä eurooppalaisesta rahasta, jolla voidaan ostaa ja hankkia ukrainalaisille sitä tarvittavaa sotamateriaalia. Meidän on toimittava nyt. Tilanne on kriittinen. Tässä tarvitaan välittömästi tekoja mutta pitkällä tähtäimellä myös toivoa ukrainalaisille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Tämän keskustelun viimeinen puheenvuoro on puolustusministeri Häkkäsellä. Kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

15.04 Puolustusministeri Antti Häkkänen: Arvoisa puhemies! Suomi on päättäväinen ja yhtenäinen Ukrainan tukemisessa, ja se, mikä nyt on olennaista, ovat nopeat ja konkreettiset toimenpiteet. Juhlapuheita ei tässä vaiheessa Ukraina tarvitse, vaan tarvitaan konkreettisia ja nopeita toimenpiteitä.

Lännen yhtenäisyys — siitä olemme käyneet paljon keskustelua, mutta se, mikä tiedetään, on se, että Euroopan täytyy kantaa kovempi vastuu oman mantereen turvallisuudesta. Se edellyttää sitä, että Euroopan unionin maat, erityisesti eurooppalaiset Nato-maat, kantavat vahvemman vastuun tulevaisuudessa puolustusmäärärahoissa ja puolustusteollisuuden ylös nostamisessa.

Pitää olla myös valmis siihen, että turvallisuus maksaa tulevinä vuosina merkittävästi enemmän. Tämä on viime kädessä poliittinen kysymys, mutta tulevinä vuosina näin tulee olemaan Euroopassa. Sadan vuoden ajan USA on kantanut päävastuuta jopa Euroopan turvallisuusasioista, mutta nyt Euroopan maiden on tämä vastuu kannettava itse. Päätöksiä on ryhdytty tekemään tässä talven aikana ja syksyn aikana voimakkaammin, ja uskomme, että tilanne on menossa oikeaan suuntaan, mutta samaan aikaan nähdään, että Venäjä nostaa omaa sotateollisuuden tuotantokykyään yhdessä liittolaistensa kanssa merkittävää vauhtia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2024 vp

ja varautuu pitkäaikaiseen vastakkainasetteluun läntisten maiden kanssa. Eli tilanne on pitkällä aikavälillä hyvin vakava, ja tarvitaan nopeita johtopäätöksiä.

Suomi valmistelee omaa pitkän aikavälin Ukrainan tuen suunnitelmaa, mutta se on vain oma palanen. Olemme etulinjan maa itsekin ja joudumme pitämään koko ajan kansallisen puolustuksen hyvässä kunnossa. Me olemme vahvistaneet ammustuotantoa, antaneet 1,8 miljardia euroa tukea aseellisen avun muodossa. Varaudumme myös jälleenrakentamiseen, mutta nyt ei saa katse kadota pallosta: Ukraina tarvitsee rintamalle tukea, jotta se kykenee säilyttämään itsenäisyytensä.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.